

HÍREK, ISMERTETÉSEK

Személyi hírek

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa KOMJÁTI Jánosnak, a Geofizikai Kutató Vállalat főgeológus igazgatóhelyettesének a *Munka Érdemrend ezüst fokozata* kitüntetését adományozta.

(Magyar Közlöny 1985/35, IX. 21.)

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. CSALAGÓVITS Imrénnek, a Magyar Állami Földtani Intézet tudományos főosztályvezetőjének a *Munka Érdemrend bronz fokozata* kitüntetését adományozta.

(Magyar Közlöny 1985/33, IX. 5.)

VARSÁNYINÉ TÓTH Irén: „Csongrád megye ivóvizei kémiai összetételének vízföldtani értékelése” c. *kandidátusi* értekezésének nyilvános vitája 1985. IX. 23-án de. 10 h-kor volt az Akadémia kistermében.

Galal Ibrahim KHALIL: „U, Th, Au, Mn és Na meghatározása geológiai mintákban nukleáris módszerekkel” c. *kandidátusi* értekezésének nyilvános vitája 1985. XI. 4-én de. 10.30 h-kor volt az Akadémia kistermében.

Könyvismertetés

GEOLOGICAL AND COSMOGONIC CYCLES as reflected by the new law of universal cyclicity (Földtani és kozmogóniai ciklusok az új általános ciklustörvény tükrében). Írta: BENKŐ Ferenc, Akadémiai Kiadó, Budapest. 1985. Fordította: TOMSCHEY Ottó. (401 oldal, irodalomjegyzékkel és tárgymutatóval. A kötethez külön mellékelve 4 táblázat.)

* A három fő részből és bevezetésből álló könyv 7 nagyobb téma köré rendezett fejezetből épül fel. A tárgyalást egy különálló Appen-dix zárja, ismertetve a munka alapjául szolgáló SZÁDECZKY KARDOSS Elemér professzor által megfogalmazott univerzális ciklustörvényt. A bevezetésben áttekintést kapunk a földtani folyamatok ciklikusságát vizsgáló korábbi törekvésekről egészen a XVII. századtól kezdve. A szerző több mint 6000 irodalmi hivatkozása és a kötetben feldolgozott ide vonatkozó munkák egyértelműen bizonyítják a témában való alapos elmélyülést és az összefoglalás értékű kézikönyv tudományos megalapozottságát. A szerző is kiemeli,

hogy részletesen kitért mind a szovjet, mind a nyugati szakirodalom feldolgozására, természetesen az ide vonatkozó hazai munkák értékelése mellett.

A könyv első része a legbővebb, a különböző földtani folyamatokkal, az alapadatok feldolgozásával, a tektonika, magmatizmus, üledékképződés, a legfontosabb hasznosítható ásványi nyersanyagok képződésének és a klímaváltozásoknak ismert és lehetséges ciklikusságával foglalkozik.

A második része a kozmogóniai ciklusok földtani összefüggéseit tárgyalja, míg a harmadik részben a földtani és kozmogóniai ciklusok és az univerzális ciklustörvény összevetésével találkozunk. Ez utóbbi fejezet kimutatja a földtani jelenségek ciklusainak beosztását és rendjét a kozmikus dimenziók kijelölésével, az univerzális ciklus törvény által meghatározott területeken.

A szerző ebben a fejezetben foglalja össze saját nézeteit, és igazolja az új univerzális ciklustörvény létjogosultságát. A földtani jelenségek a leglassabb természeti ciklusok csoportjába tartoznak, zárt

sztochasztikus kapcsolat észlelhető a viszonylagos kozmikus és földi paraméterek között. A ciklikusságra alapozott rendszerezés egy újfajta kapcsolatot jelez a látzólag távoli és nem hasonló jelenségek között, kedvező lehetőségét adva a földtani és kozmogóniai ciklusok közötti valószínű és lehetséges összefüggések kutatásának. A jövő feladata, hogy alkalmazza az új univerzális ciklustörvényt a földtani jelenségek genetikájának analizisére. Kiemelkedő fontosságot tulajdonít ennek a földtani kutatások minden területén, különösen a metallogéniai összefüggések kimutatására és a hasznosítható ásványtelepek prognosztizálására. Bár a szerző is írja záró megjegyzéseiben, hogy el kell kerülni az elmélet adaptálásánál fellépő túlzáso-

kat, mégis kiemelésre kívánkozik, hogy a már-már filozófiai területeket érintő általánosítások vulgáris gyakorlati adaptálásai tévútra is vezethetnek. A mindennapi feladatok megoldásához a mikrostruktúrák és lokális értékű ciklusok helyes diagnózisa továbbra is elsőrendű feladat marad.

A könyv kitűnő összegzését adja a vizsgált nagyszabású témakörnek és így jól használható kézikönyvvé vált. Ezt nagyban elősegíti az igen gazdag ábraanyag, amely számos földtani, klimatikus, csillagászati jelenség és folyamat tér-idő, intenzitás-idő stb. függvénykapcsolatait mutatja be igen látványos és további gondolkodásra serkentő módon.

Dr. BAKSA Csaba